

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

18858

Free Accounting S

891.99

4-24

WLP - 402

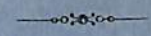
1903

~~Չ. 4. 16. 1. 161~~

ՓԱՌՆԱԿԷՍ.

144

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ

Վօդրչի մեկ արարուածով:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Բարեփոխած.)

Գ. ԻՆՆ Է 40 Կ.

Ա. Լ. ԲՍԱՆԳՐԱՊՈՒ.

Տպարան Սանդեանի և Սեփանեանի.

1903

891.99
Կ-24

Արմ.

3-2680a

3-2680a

891.99

h-24

ՓՆՈՒՆԿԷՍ.

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ

Վ. օդրւի մեկ արարուածով:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

(Բարեփոխած.)

ԳՆՆՆ Է 40 Կ.

Պատ. № 22367

12003

ԱԼԷԲԱՆԴՐԱՊՈՒ.

Տպարան Սանդեանի և Ասեփանեանի.

1902

Handwritten signature

ՏՐՃՅԱՅՆԻԿ

Дозволено Цензурою Тифлисъ, 1 Августа 1902 г.

29371-63

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՉԻՆՔ.

- 1. Միհրան Հրահատեան, ուսուցիչ . . . 22 տարեկան
- 2. Յուլիա Ճերմակեան, ժողովրդական [Թերուս
փաստարան 40 »
- 3. Դաւիթ, Միհրանի ծառան 20 »
- 4. Թորոս, Յուլիի ծառան 30 »

Անցրը պատահում է Ա քաղաքում.

Գործող անձանց նկարագիրը.

- 1. ՄԻՆԻՐԱՆ ՀՐԱՀԱՏԵԱՆ. — Ինչ ունի չունի՝ թափել է իւր շորերի վրայ: Հագնում է շատ կոկ և եւրոպական շմաքուր շորեր: Գործ է ածում պէնսնէ, բարակ ձեռնափայտ, ձեռնոց և ծածկուս կլոր, բայց լայնեզերք եւրոպական փափուկ գլլխարկ: Նորածիլ բեխերը միշտ դէպի վեր է սրում և թողնում է սրածայր կարճ միրուր: 2. ՅՈՒԼԿԱ ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ. — Հագնում է երկայն հնամաշ սև սերթուկ՝ և կօկարդանիչ նոյնպիսի գլլխարկ. անդրափարտիքը շագանակագոյն շալից: Հաստ ձեռնափայտ, միրուրի մէջտեղը ածելած և բեխերը միշտ ուղղուած դէպի բերանը՝ ի նշան արբեցութեան: 3. ԴԱՎԻԹ. Սև թաղիքէ գլլխարկ, կարճ և դեղին շուխա, կարմրագոյն գուլպէքը քաշած մինչև ծնկները, հագին շուստ, սև դադաքից արխալուզ և կաշուէ հասարակ գօտի:

4. ԹՈՐՈՍ Ծառայողի հնամաշ գլխարկ, կօկարզը պոկած, որի տեղը երևում է: Հագնում է սև շուխա և կապում է արծաթեայ հասարակ գօտի. գործ է ածում երկայնավիզ կօշիկներ:

Բներ և երկայացնում է մի հասարակ սենեակ՝ աղբաս կահաւորութեամբ: Մի սեղան գրեերով, լրագրներով, սեփականերով լի, չորս արոտ, սեղանի վրայ մի գոյգ մոմակալ, մի ապակեայ ծաղկաման, մի հայելի եւ մի լամպա: Մեջքեղից եւ կողքեղից դռներ. աջակողմեան պատի վրայ երկու լուսամուտ: Վարագոյր բացուելիս՝ բեմը դասարկ է:

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ

ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԷԿ ԱՐԱՐՈՒԱԾՈՎ

Տ Ե Ս Ի Լ Ա.

ԴԱԻԻԹ. (Դրսից), Լաւ, լաւ, աղա ջան, (Ներս գալով յատակի երկայն շօթը ձեռքին) Գնաց... անջախ պրծանք. (ժողովում վերցնում է սեղանի վրայի դատարկ լամպարը) էլի դարտակել ա... ամէն գրչեր մի գրուանքայ նախընտրելի հէրիք չի անում... գրում ա՛ հա գրում, չի էլ քօռանում: Գրածն էլ մի բան ընկի, ջհանդամը. մի օր հարցրի՛ ասալ խաղ եմ գրում: Սաղ աչքանի աչքը էլ նոր եմ տեսնում. աչքի ջուխտ աչքն էլ որ քօռ չընի՛ ինչ լազաթ: Մի խօսքով, ուրիշ ջուռա աղա ա: Մին-մին, մէկ էլ ես տեսնում՝ ձէնը գցեց գլուխը, միթամ թէ՛ խաղ ա ասում: Մի շնորքով ձէն էլ ա ունենայ՝ ով ինչ կասի: Ընէնց ա օճնում՝ ոնց որ դէզի գլխին նստած ատամնին թափած քոսոտ շուն: Վախտ-վախտ, աղբէր, ինչ սուտ ասեմ, դրա խաղ ասիլու վրայ փրթկունս որ չի պրծնում՝ խտակ գիւտում ա... հէրսիցը քիչ ա մնում ինձ ուտի... մէկ էլ տեսար աչքերը խփեց ու բերանը բաց արաւ... էլ պաղէց, դուռակ, էլ ես ինչ գիտեմ դուրին ու չուղակ... բան չի թողնում, որ չ'ասի: Ինքն էլ, միթամ, վարժան-

պետ ա ոչ բարով... տնարանդը հայերէն ուշունց տալ էլ չի գիտում: Էս քանի օրս էլ աչքումս մի թահար փոխուել ա... քնած տեղն էլ ա խօսում... խօսելիս էլ ես լաց ա ըլնում, ես շուտ շուտ ինչ որ Աննամանի անուն ա տալի: Ես ասեմ, էդ Աննամանը ով որ որ ա՛ խիստ ա դուր եկել իրան, որ ետխիցը ձեռք չի քաշում: Մի օր հարցրի՛ խօսքը կտուրը գցեց ու վրէս շարացաւ, ամա՛՛ ոնց որ վարաւորդ եմ անում՝ մի բան կայ, Աստուած վերջը բարի անի... մախլաս: Ո՛ւր ա, Աստուած տայ նշանուի՛ բալքի թէ վաղուան ասածի պէս, գոգնոցը մի քիչ խելք էլ ա բերի էդ օրհնածի հըմար, թէ չէ՛ մաննան բէշբէթար (ծեռքի ափի մէջ փշերով) չը կայ (մատը գլխին է դնում) դարգակ ա: Խօսքը մերը, տունը մերը՝ ես էլ եմ միտքս փոխել, կարմիր գոգնոց եմ ուզում, մարդու բան չ՝ասէք: Գրտի նշանուիմ, ազբէր, տեսնենք ես առաջ կընկնեմ՝ թէ իմ աղէն: Թէ նա իր Աննամանն ունի՛ իմ խալի նուբարն էլ պակաս չի: Ամա ի՛նչ լաւ կըլնի էն վախտն է... ես նշանուած՝ իմ աղէն նշանուած... էլ մեր քէֆին քէֆ չի հասնի... ես իմ կուխնուց՝ նա իւր օթախիցը ձէն ձէնի կը տանք ու մի դարար խաղ կը կանչենք: (Երգում է՝ չօթըով սրբելով սենեակը եւ շրջանաձեւ պարելով):

Իմ սրտի դարդեր կը տամ (2)
 Մասոսայ հովին, թող տանի վեր,
 Քեզ սիրող հարը ես եմ,
 Գողբայ սարէն թող տանի վեր: } 2

Տ Ե Ս Ի Լ Բ.

ՆԱ ԵՒ ԹՈՐՈՍ.

ԹՈՐՈՍ. (Դաւթի երգեց յետոյ իսկոյն ներս գալով)
 Զան, Զան, աղա Դաւիթ, Զան...

ԴԱՒԻԹ. Վայ բէմուրատ, վեր թուայ... դնւ ես:
 ԹՈՐՈՍ. Հն, աղա Դաւիթ, հա, հա, հա... էս սըր ա աղէդ:
 ԴԱՒԻԹ. Ես ի՛նչ գիտեմ սըր ա, հրէս կը գայ:
 ԹՈՐՈՍ. Զնւտ կը գայ:
 ԴԱՒԻԹ. Տինգ օր էլ որ չգայ՝ այնուան չեմ գցի: Զահ-
 լէս գնացել ա, տնարանդը էնքան ուշունց ա տալի, որ անհէսար:
 Կրուտ քու աղէն մնց ջանալար ա. լաւ աղա մ:
 ԹՈՐՈՍ. Հոգի ա, հոգի: Իմ աղէն աղվակաթ ա, աղվակաթ,
 սոված վարժապետ հօ չի:
 ԴԱՒԻԹ. Աղվակաթը ի՛նչ ա որ, Թորոս, պոզեր հօ շունի:
 ԹՈՐՈՍ. Հալբաթ որ ունի. աղվակաթն էն ա, որ եանի
 ինչքան էլ որ գողութիւն անես՝ կը պրծացնի հն, պոզեր
 ունեցողից էլ բէթար ա:
 ԴԱՒԻԹ. Ո՛նց թէ:
 ԹՈՐՈՍ. Ընէնց էլի՛ չի թողալ, որ գողին ես մարդա-
 սպանին Սիրիւր քշեն:
 ԴԱՒԻԹ. (Զարմանալով) Է՛ է է...
 ԹՈՐՈՍ. Բնա... ընենց էլ լիզու ունի անիծածը, ընէնց
 գիր ու զալամ, որ նրա զբաժը թէ քարի վրայ դնես՝ էն սհաթը
 կը հալի:
 ԴԱՒԻԹ. Էդ սվ ա ասում որ:
 ԹՈՐՈՍ. Ո՛վ պրտի ափի, ինքը: Ամա երևում ա, որ գրուտ
 ա. սազ օրը գեղըցիք մեր տան դռանը իրար գլխի կիտուած
 են, նրանք որ կան՝ աղիս կենդանի մատաղն են, խնդիլը ա,
 որ գրում ա, փող ա, որ պոկում ա:
 ԴԱՒԻԹ. Իմ աղէն էլ ա շատ գրում. (ցոյց տալով
 սեղանի վրայի թղթերը) հրէս, տեսնում ես, գիփ նրա գրա-
 ծըն ա, ամա որ քրքրեցիր՝ գատ չես գանիլ, մէջը փուշ՝ օխտը
 հատիկ:
 ԹՈՐՈՍ. Բնա... գիր եմ ասում, որ մի սհաթում 10—20
 մանէթ առնի: Ամսական, ով ա գիտում, 1000 մանէթ ին փողչասի:

ԳԱԻԻԹ. Ե՛՛... իմ աղէն՝ հաւատա երկու տարումն էլ 1000 մանէթի երես շտենի:

ԹՈՐՈՍ. Չարաթը երեք, չորս անգամ մեր տանը կասես հարսանիք ընի: Աղբէր, լաւ ազա ա... մէնակ հէնց կարտի փողը որ հաշուես՝ ամսական 30 մանէթ ինձ կարտի փող ա հասնում:

ԳԱԻԻԹ. Վայ իմ գլխին... կայ չըկայ՝ ամսական 5 մանէթն ա իմ ջանը:

ԹՈՐՈՍ. Ըհ, ես քու խեղքին ինչ ասեմ... հէնց էդ:

ԳԱԻԻԹ. Լաւ, ինչ անեմ:

ԹՈՐՈՍ. Ի՛նչ պըտես անիլ... դուս արի, ես քեզ հըմար լաւ տեղ կը գտնեմ:

ԳԱԻԻԹ. Ըղնրդ.

ԹՈՐՈՍ. Քու արևը:

ԳԱԻԻԹ. Բաս դուս կը գամ... կաց ամիսը թամամի... 5 օր ա մնում:

ԹՈՐՈՍ. Օրհնած, մարդ էլ վարժապետի մօտ դուլլուղ կանի, էն էլ հայ վարժապտի: Մի մարդու, որ 5—6 խաղէին ունենայ, նա ինչ մարդ ա... հը... էս տարի էլ 5օ շնն դուս արել...

ԳԱԻԻԹ. Հըլա վախտը շի, Յունրսին, օրը գայ՝ բարին հետը: Դրուստ ես ասում, աղբէր: Մի մարդ որ իշարեռով ցախ առնի ու գրուանքով անձօխ, իմացի էլի... եղ ու պանրի հըմար էլ չեմ խօսում... գրանք էլ՝ էն ու գեօրայ իմացի:

ԹՈՐՈՍ. Ո՛վ ա իմանում, էդ բաներն էլ ինքն ա առում:

ԳԱԻԻԹ. Բաս ինչ:

ԹՈՐՈՍ. Ախր գիտեմ է... էղ ջուռա մարդիկը կապէկ շնն սողացի, ընենց տեղ գտնեմ քեզ հըմար, որ հէնց մէնակ բաղարի առուտրից 10 մանէթ ծըպըպացնես: Դուս արի, աղբէր, դուս արի... գլխիդ ճարը տես:

ԳԱԻԻԹ. Դուրս եմ գալու աղբէր... Թորոս ջան, մի բան խնդրեմ:

ԹՈՐՈՍ. Ի՛նչ:

ԳԱԻԻԹ. Մարդու բան չ'ասես՝ մի խոստովանք ունիմ:

ԹՈՐՈՍ. Ի՛նչ խոստովանք:

ԳԱԻԻԹ. Ամօթ ա ասիլ... ուզում եմ նշանուի:

ԹՈՐՈՍ. (Չարմացած) Ուզում ես նշանուի...

ԳԱԻԻԹ. Հն... ուզում եմ, հըմա, Թորոս ջան, փող չունիմ:

ԹՈՐՈՍ. (Աջ ձեռքով փակելով նրա թերանը)

Սուս՝ ս՝ ս... ձէնդ կարի... ամօթ ա...

ԳԱԻԻԹ. (Վեր թռչելով՝ յետ է նայում) Հը... ով եկաւ որ:

ԹՈՐՈՍ. Ոչ որ... ապա 5օ գժուել չես...

ԳԱԻԻԹ. Ի՛նչ ա ըլիլ որ:

ԹՈՐՈՍ. Նշանածդ բաժինք ունի:

ԳԱԻԻԹ. Չէ:

ԹՈՐՈՍ. Տուն ունի:

ԳԱԻԻԹ. Չէ:

ԹՈՐՈՍ. Փող ունի:

ԳԱԻԻԹ. Չէ:

ԹՈՐՈՍ. Չօքը քե... բաս ինչ ունի:

ԳԱԻԻԹ. Սիրուն ա:

ԹՈՐՈՍ. Դարդակ բան ա: Սիրունութիւնը փոր շի կշտացնի: Մարդու կնիկը հէրիք ա, որ քօռ, քաշալ եւ շօլախ չըլի, ընդուց եղը թէկուզ ինչքան ուզում ա՝ գէշ ըլնի... մնացածը եօլա կը գնայ, թարք ըլի՝ փող ունենայ:

ԳԱԻԻԹ. Որ չունի՝ ինչ ուզեմ:

ԹՈՐՈՍ. Մի առնի:

ԳԱԻԻԹ. Ախր սիրում եմ:

ԹՈՐՈՍ. Դալաթ ես անում:

ԳԱԻԻԹ. Չատ լաւն ա է:

ԹՈՐՈՍ. Գլուխդ քարին ես տալի:

ԳԱԻԻԹ. Բօյսվ... բուսաթնով...

ԹՈՐՈՍ. Գլուխդ լիքն ա դարմանով: Հըմի դու գիտես...

ինձ էն ասա, աղիդ դալը մօտ մ' թէ չէ:
 ԳԱԻԻԹ. Որդի որ ա՛ կը դայ, վախան ա:
 ԹՈՐՈՍ. Որ կը դայ, ասա աղէս ասում էր, տեղ չը դնայ,
 տանը իրան սպասի:
 ԳԱԻԻԹ. Ի՞նչ կայ որ:
 ԹՈՐՈՍ. Տօ, ես ի՛նչ գիտեմ, քեզ պէս մի տուտուց էլ
 քու աղէն ա, նա էլ ա ուզում նշանուի: Իմ աղէն միջի մարդ
 ա դառել:
 ԳԱԻԻԹ. (Չարմանալով) Է՛էէ...
 ԹՈՐՈՍ. Բան... միթամ Մաթոս աղի աղջկանն ա ուզում,
 թէ տան՝ լաւ ա... ինչ որ ասի՝ չը մոռանաս... (զնում է):
 ԳԱԻԻԹ. Լաւ, չեմ մոռանայ. (ատաջ գալով) դու ա
 դալի դրուտ ա տօ... Աննման, հա Աննման... հըմմ...
 էդպէս ասա էէ.. տեսել եմ, լաւ դադ ա... համա մեզը ա
 աղջիկը: (Մտածելով) Եաւաշ, լաւ բան միտքս ընկաւ...
 վէզս ալչու ա կանգնելու... կաց հըլա գայ: Ես դրա ուշուցե-
 ների հախիցը էնպէս գամ, որ ինքն էլ դարմանայ... քանի
 հեղձացայ՝ էնքան զլխիս նստեց... Ողորմի Թորոսի հօրը, որ
 չը վար՝ հօ չէի իմանայ (ղրսեց լսում է Միհրանի երգի
 ձայնը):

Տ Ե Ս Ի Լ Գ.

ՆԱ ԵՒ ՄԻՀՐԱՆ.

ԳԱԻԻԹ. Ըհը՛, եկաւ, խաղ ասելով ա գալի բազմաւարը:
 Արի, արի ու տես...
 ՄԻՀՐԱՆ. (Ներս գալով աւարտում է քթի տակ՝ եր-
 գածի վերջին կտորը): Այստեղ ես, Դաւիթ:
 ԳԱԻԻԹ. Չէ, ըստեղ չ'եմ:
 ՄԻՀՐԱՆ. Այ դու անպիտան, բաս ի՛նչ ես, թէ այտեղ չ'ես:

ԳԱԻԻԹ. Իէ, որ ըստեղ եմ, աղա, էլ ի՛նչ ես հարցնում:
 ՄԻՀՐԱՆ. Բայց դա խօսակցութեան մի առանձին ոճ է,
 տխմար, դուքինա:
 ԳԱԻԻԹ. (Կողմը) Սօկոսեց... դուքին... էս մէկ, (Նրան)
 դրուտ ա, աղա:
 ՄԻՀՐԱՆ. Արտայայտութեան մի ձև, չուղա՛կ,
 ԳԱԻԻԹ. (Կողմը) Չուղակ... երկն... (Նրան) շատ
 ուղիղ ա, աղա:
 ՄԻՀՐԱՆ. Քեզ ասում եմ, առանձին դարձուածք, դուռա՛կ:
 ԳԱԻԻԹ. (Կողմը) Երե՛ք... դուք էլ համբեցէք... շատը
 գնաց՝ քիչը մնաց:
 ՄԻՀՐԱՆ. Միշտ գործածելի անմեղ և քաղաքականութիւն
 ստացած հարցմունք, պաղլէ՛ց:
 ԳԱԻԻԹ. (Կողմը) Չորս... չէ... մի գուժին պըտի
 թամամի:
 ՄԻՀՐԱՆ. Սարի արջ տեղովդ ինձ վրայ ծիծաղում ես,
 ի՛նչ է, սկատինա:
 ԳԱԻԻԹ. (Կողմը) Էդ չէի լսել... ասն, ասն... (Նրան)
 ի՛նչ աղա...
 ՄԻՀՐԱՆ. մալչա՛տ:
 ԳԱԻԻԹ. (Կողմը) Գլուխս մեռնի՛ թէ հասկացայ. համա
 երևում ա՛ շատ փիս խօսք ա:
 ՄԻՀՐԱՆ. Պրոկլիստայեա դուշա՛:
 ԳԱԻԻԹ. (Կողմը) Ըհը՛ դուշա, որ խաշիցն էր, քաղցրացաւ,
 հողի ջան ա ասում, (Նրան) բաս ի՛նչ եմ, թէ հողի ջան չեմ, աղա:
 ՄԻՀՐԱՆ. Գարձեակ սուտ է՛ ձևացար... վօ՛ն ատուիղա,
 մերզաւէց... վօն... գուրս.
 ԳԱԻԻԹ. Էլ ի՛նչ ես շարանում, աղա. վօն ես ուզում,
 վօն կանեմ, էլի: (Դուրս է գնում եւ յետ դառնում) հաշիս
 թամզացրա:
 ՄԻՀՐԱՆ. (Կողմը) Չատ վատ տեղից բռնեց անիծեալը,

երկու ամիս է՝ փող չ'եմ ստացել, (նրան) ուր ես գնում խելօք. կաց, կաց, Գաւիթ, էլ չեմ բարկանայ:

ԳԱԻԻԹ. 2է, պլախի գնամ... հաշիւս:

ՄԻՀՐԱՆ. Գժուժիւն մի անի:

ԳԱԻԻԹ. Վալլահ, գնալու եմ, աղա, հաշիւս ...

ՄԻՀՐԱՆ. Ո՛ւր ես գնում ասր:

ԳԱԻԻԹ. Տեղ շատ կայ... ըսկի շըլի՛ կեթամ Մաթոս աղոնց տուն... հաշիւս...

ՄԻՀՐԱՆ. Մաթոս աղոնց տուն, (կողմը) այ քեզ խայտառակութիւն:

ԳԱԻԻԹ. Հնա՛: Քանի անգամ ա ինձ կանչում ա, համա ես չէի ուզում գնայ, ամսական էլ 10 մանէթ ա տալի, (կողմը) պոչով սուտ ա հա՛... (նրան) աղա հաշիւս...

ՄԻՀՐԱՆ. Արի, արի նա 10 մանէթ տուող չէ, հանար էի տնում:

ԳԱԻԻԹ. էլ ի՛նչ հանար, հախս տուր, ես գնում եմ (ուզում է գնալ):

ՄԻՀՐԱՆ. Քեզ ասում եմ յետ արի, սարսաղութիւն մի անի:

ԳԱԻԻԹ. 2է աղա, 10 մանէթ ա... կը տաս՝ կը մնամ, թէ չէ գնում եմ:

ՄԻՀՐԱՆ. Գժուեցար, ի՛նչ է...

ԳԱԻԻԹ. Սրանից գէնը ինչ կուզես՝ ասա, աղա, թէ գիժ եմ, հալրաթ Մաթոս աղէն էլ չի պահի:

ՄԻՀՐԱՆ. Ես քեզ ասում եմ յետ արի, Գաւիթ:

ԳԱԻԻԹ. Ես էլ ասում եմ, մին թուման կը տաս՝ կը գամ:

ՄԻՀՐԱՆ. 2է որ չեմ կարող տալ:

ԳԱԻԻԹ. Դու գիտես, աղա, ինձ ձեռք չի տայ:

ՄԻՀՐԱՆ. (կողմը) Ի՛նչ անեմ... (նրան) լաւ, Գաւիթ, չես ուզում՝ արի ուրիշ տեղ տամ քեզ, ինչքան շը լինի՛ էլի իմ Գաւիթն ես... Մաթոս աղի մօտ մի գնա, մեղք ես, կըխոտանայ բայց չի տայ, մէկ էլ որ՝ շատ բարկացկոտ ե ծեծող մարդ է:

ԳԱԻԻԹ. (կողմը) 2ես կարայ խարի (նրան) 2ի տայ ես կը ծեծի՛ նրա մօտից էլ դուս կը գամ:

ՄԻՀՐԱՆ. (կողմը) 2ի յաջողում... պէտք է պահել, մինչև գործը վերջանայ, (նրան) լաւ, մօտ արի, տալիս եմ:

ԳԱԻԻԹ. 2եմ գալի, աղա:

ՄԻՀՐԱՆ. Մօտ արի քեզ ասում եմ:

ԳԱԻԻԹ. Աղա վախում եմ ծեծես:

ՄԻՀՐԱՆ. էլի օյինբաղութիւնդ բռնեց. չեմ ծեծի, մօտ արի, մօ ըսալլան:

ԳԱԻԻԹ. Բարկան չէ, աղա, կուզես հայրան ասա, ինձ հրմար մէկ ա... մինչև 10 մանէթ չըտաս՝ մօտ եկողը չեմ:

ՄԻՀՐԱՆ. Տօ, տալիս եմ էլի:

ԳԱԻԻԹ. 2է, աղա, մինչև չըհանես՝ չեմ գայ:

ՄԻՀՐԱՆ. (կողմը) Տէր Աստուած, (հանելով) ահա, էս էլ հանեցի:

ԳԱԻԻԹ. Տուր գնեմ ջէ՛քս...

ՄԻՀՐԱՆ. Ա՛ռ անիծուած, հարամ լինի վլիսիդ (փողը շարտում է դէպի նա):

ԳԱԻԻԹ. Որ հարամ ա ըլնելու, աղա, ըսկի էլ չեմ առնում, գնում եմ. (ուզում է գնալ):

ՄԱՀՐԱՆ. (կողմը) Այժմ էլ նազ է անում անիծածը, (նրան) լաւ, վեր առ ու մօտ արի:

ԳԱԻԻԹ. Մինչև չ'ասես թէ՛ Գաւիթ, հալալ ըլնի, փողերն առ ու մօտ արի՛ չեմ առնի ու չեմ գայ, աղա:

ՄԻՀՐԱՆ. (կողմը) Տեսնում էք այս լրբին. (նրան) հալալ լինի, Գաւիթ, փողերն առ ու մօտ արի:

ԳԱԻԻԹ. Այ հըմի բան չունիմ ասելու (փողը առնում գրպանն է դնում) հըմի կը գամ (մօտենում է) հըմի ինչքան կուզես՝ ծեծի, աղա, հալալ ըլնի ինձ էլ՝ քեզ էլ:

ՄԻՀՐԱՆ. (Ականջից հանաքով ընկելով) Ասա տեսնեմ, սիրելի Գաւիթ, Մաթոս աղին դու վաղոնց ես ճանաչում:

ԳԱԻԻԹ. Ո՞նց չէ, աղա, շատ վաղուց, (կողմը) ես մեռ-
 նիմ թէ՛ ըսկի երեսը տեսել եմ:
 ՄԻՀՐԱՆ. Քանի՞ տղայ ունի, Գաւիթ:
 ԳԱԻԻԹ. Ես ասեմ տղայ չ'ունի, աղա:
 ՄԻՀՐԱՆ. Աղջիկ էլ չունի:
 ԳԱԻԻԹ. Աղջիկ ունի, աղա... հա՛, հա՛, մնց չէ. ունի:
 ՄԻՀՐԱՆ. Քանի՞ տարեկան կը լինի:
 ԳԱԻԻԹ. Քանի՞... ես ի՞նչ գիտեմ, աղա:
 ՄԻՀՐԱՆ. Անունն ի՞նչ է:
 ԳԱԻԻԹ. Վալլահ խաբար չեմ, (կողմը) ասա սուտը
 գետինը մտնի:
 ՄԻՀՐԱՆ. Այս լաւ է, որ բանից խաբար չէ (նրան) սի-
 րելի Գաւիթ, մի բան հարցնեմ՝ գրուտան ասա: Թէ որ ինձ
 համար Մատթէոս աղան հարցնելու լինի թէ ի՞նչպէս մարդ է,
 խելքդ ի՞նչ է կտրում, ես ի՞նչպէս մարդ եմ, Գաւիթ:
 ԳԱԻԻԹ. Ինչպէս մարդ ես...
 ՄԻՀՐԱՆ. Հա՛, ի՞նչ կասես:
 ԳԱԻԻԹ. Ի՞նչ կասեմ...
 ՄԻՀՐԱՆ. Այո՛, ի՞նչ կասես:
 ԳԱԻԻԹ. Կասեմ ես չեմ գիտի, իրանից հարցրու:
 ՄԻՀՐԱՆ. Այ դու եարամաղ... էլի սկսեցիր քո մասխա-
 րութիւնները՝ չէ, գրուտան ասիր. ի՞նչ կասես:
 ԳԱԻԻԹ. Ի՞նչ պըտի ասեմ, գրուտը կասեմ էլի:
 ՄԻՀՐԱՆ. Գրուտը ո՞րն է:
 ԳԱԻԻԹ. Գրուտան էն ա, աղա, որ կասեմ լաւ մարդ ա,
 ամա...
 ՄԻՀՐԱՆ. Ամա ի՞նչ, ասա՛, մի ամաչի:
 ԳԱԻԻԹ. Գիտես էլի, աղա, կասեմ շատ ա ուշունց տալի:
 ՄԻՀՐԱՆ. (Գլխին հանաքով խփելով) Տօ փուշ, իբրև
 թէ այդ է գրուտը:
 ԳԱԻԻԹ. Եանի սուտ ա, աղա:

ՄԻՀՐԱՆ. Լաւ, լաւ, գիտեմ որ հանաք ես անում, թէ
 որ հարցնելու լինի՛ ի հարկէ կը գովես:
 ԳԱԻԻԹ. Էլ խօսք կայ, աղա՛, որ կը գովեմ. որ չը գովեմ՝
 բաս լեզու չի պատանձուի:
 ՄԻՀՐԱՆ. Ապրիս, սիրեմ գրեզ... տեսնում եմ, որ լաւ
 տղայ ես:
 ԳԱԻԻԹ. (կողմը) Կըկակդես՝ կուտես, (նրան) խօսք կայ,
 աղա, որ լաւ տղայ եմ: Գրուտա քիչ էր մնում, թէ մոռանայի...
 ՄԻՀՐԱՆ. Ի՞նչը...
 ԳԱԻԻԹ. Յոլակ աղոնց գեազէն էր էկել, աղա:
 ՄԻՀՐԱՆ. Ի՞նչ էր ասում:
 ԳԱԻԻԹ. Յոլակ աղէն խաբար էր արել, որ տանը մնաս,
 ինքը գալու ա:
 ՄԻՀՐԱՆ. Զնւա կը գայ:
 ԳԱԻԻԹ. Որտեղ որ ա՛՛ կը գայ աղա:
 ՄԻՀՐԱՆ. Որ էզպէս է՛ դու գնա փողոցում սպասիր և
 երբ կը տեսնես, թէ գալիս է՝ խփոյն վաղըր ինձ իմաց արա:
 ԳԱԻԻԹ. Լաւ, աղա (զնում է):

Տ Ե Ս Ի Լ Գ.

ՄԻՀՐԱՆ (մենակ)

Կեցցէ իմ Յոլակը... վերջապէս կատարել է իր խօսքը:
 Բայց անպիտան Գաւիթը քիչ էր մնում ձեռքիցս դուրս պրծնի...
 Լաւ էր չ'յաջողեց, թէև տուժեցի, 5-ի տեղ՝ 10 բուբլի տուի,
 բայց վնաս չ'ունի, միայն թէ գործս յաջողի, Աննամանից չըզըր-
 կուիմ: Ինչո՞ւ պէտք է երիտասարդ սրտերը ուղղակի միմեանց
 հետ յարաբերութիւն չունենան առանց միջնորդի, որ այսօր ես
 էլ չըկարօտեմ Յոլակի պէս կեղեքիչ մի փաստաբանի, բայց
 ստիպուած եմ ակամայ նրա միջնորդութեան գիմել մի անմեղ
 և հրեշտականման արարած ազատելու մի խաւարամիտ ծնողի

ձեռքից, որպիսին Մատթէոս աղան է—իմ ապագայ աները: Եթէ մեր մէջ բոլոր փթած հայրերն ու մայրերը մի գլուխ ունենային՝ առանց խղճահարուժեան մի սրի հարուածով կրթըն- ցնէի, որ նոցա տառապեալ աղջկերբը մի անգամից աղատուէին: Բռնակալ հրէշներէ: Ի դէպ. այս երեկոյ այդ տէման էի որո- ճում և ձեռաց մի գոյարիկ ոտանաւոր գրեցի, տեսնես էլ՝ որտեղ է գրել մեր խելօք Գաւիթը. (որոնում է սեղանի վրայ): Հագար դու ասա, թէ թղթերս մի խառնի, թէ բանա- ստեղծի ցրիւ եկած թղթերը, նրա սեղանի դարդն են կազմում, բայց սննն ես ասում, կամ ի՞նչ ես պահանջում անտաշ գիւ- ղացուց... Գտայ վերջապէս... (կարդում է):

Քանի, ասացէք. սիրուն աղջիկներ,
Տառ ու մայրերիդ, մօրբուր, հայրերիդ,
Հլու հպատակ՝ խամրիք, թոռամիք,
Չէ տեսնում ոչ որ ձեր ջերմ արցունքներ:

ձոճաւն գրչիդ պօէտ, դու ընկեր,
Երկսայրի սուրբ բռնիք բու ձեռքում,
Աջ ու ձախ բուռն ուժգին հարուածով,
Անջատէ մարմնից քաւթառ գլուխներ:

Այն, հողը վազնց արդէն պատրաստ է, կրգայ անպատ- ճառ այդ թարմ հոտանքը: Ինձ պէս մտածողների թիւը մի մեծ բանակ է կազմում այժմ: Բայց... (որսից լսում են Դաւթի քայլերի ձայնը):

Տ Ե Ս Ի Լ Ե.

ՆԱ. ԵՒ ԳԱԻԻԹ.

ԳԱԻԻԹ. (Յանկարծ ներս է ընկնում՝ հեալով): Եկաւ, աղա ջան, եկաւ:

ՄԻՀՐԱՆ. Հն:

ԳԱԻԻԹ. Հետն էլ մի բոյսով աղջիկ, աղա ջան:

ՄԻՀՐԱՆ. Աղջիկ (կողմը) անպատճառ նա կը լինի.

(նրան) դէհ, շտապիր, կարգի բերենք այստեղ. ամօթ է. (սկսում են իրար անցնել եւ շտապ-շտապ կարգի բերել սենեակը. Միհրանը սեղանի երեսը, իսկ Դաւիթը աթոռ- ները, որի ժամանակ երկուսն էլ շփոթութիւնից զանազան առարկաներ են վայր ձգում. գիրք, մոմակալ եւ այլն, կարգի բերելիս՝ շուտ շուտ տեղերը փոխում են, Միհրանը անց- նում է աթոռներին, իսկ Դաւիթը գրասեղանին):

ԳԱԻԻԹ. Հըլա հեռու են, աղա ջան, մի վախիլ, քուշի ծէրին են:

ՄԻՀՐԱՆ. Պրծիր քեզ ասում եմ, պառլէց:

ԳԱԻԻԹ. (կողմը) Ասա ի՞նչ պաղլէցի վախտ ես գտել. (նրան) էս ա սրծայ, աղա ջան, մի բարկանայ:

ՄԻՀՐԱՆ. Տօ փուշ կենդանի, պրծիր էէ... շարժուիր...

ԳԱԻԻԹ. Վազում եմ, աղա, վազում. (կողմը) Թունդ քայցաղը իր ամանը կը ճաքայնի. (ծաղկամանը, որ շտապ սրբում էր՝ վայր է ձգում ու կոտորում). որ ասում էի՝ էս էլ քեզ շուտ արա:

ՄԻՀՐԱՆ. Այ քնուանաս դու, քուանաս, սեղանիս միակ դարդն էլ կտորեցիր: Հաւարիք, հաւարիք կտորները, շուտ, տօ անիծած, թէ չէ՝ գլուխդ ջարդեցի հա:

ԳԱԻԻԹ. (կողմը, հաւարելով) Ի՞նչ, գլուխս շուշից ա չլինած, որ ջարդես, (նրան) վնաս չունի աղա, շարը խափանեց:

ՄԻՀՐԱՆ. Խափանուիս ու կործանուիս դու... կոց գան ու գնան՝ ես գիտեմ ու դուն:

ԳԱԻԻԹ. (կողմը) Հն, թէ որ մնամ:

ՄԻՀՐԱՆ. Դնւրս մտիկ տուր, տես եկան թէ չէ. (Դաւիթը դուրս է գնում.) այ քեզ խայտառակութիւն... հիմի գան ու էսպէս տեսնեն՝ ի՞նչ կասեն... Ի՞նչ եղաւ էդ անիծածը

29371-63

(Դաւիթը ներս է գալիս), հը՞, եկան:

ԴԱԻԻԹ. Եկան, աղա, համա (յետ յետ գնալով):

ՄԻՀՐԱՆ. Ի՞նչ էս յետ յետ գնում, ոտ անխճուած:

ԴԱԻԻԹ. (Ժողովը) Հըմի որ հաստատ սրտի դեզտի. (նրան) աղա ջան, եանդլիշ եմ, եկողը Յոլակ աղի նման էր, համա ինքը չէր, աղջիկն էլ մի ոտի աղջիկ էր... անցան գնացին:

ՄԻՀՐԱՆ. (Յարձակուելով վրան). Գու դեռ շատ օյին պիտի բերես իմ գլխին... գնուս, սարի արջ, (մի քանի հատ խփում է), էլ աջքիս չերևաս:

ԴԱԻԻԹ. Աման, աղա ջան, էլ չեմ անի, ես մեղայ Աստծու. . (փախչում է դուրս եւ դիպչում է ներս եկող Յոլակին):

Տ Ե Ս Ի Լ Զ.

ՆԱ ԵՒ ՅՈՒԼՎ, ԻՍԿ ՎԵՐՋՐ ԴԱԻԻԹ.

ՅՈՒԼՎ. Կամոց, ոտ հայվարա. . ինչ է պատահել, ինչ տուրուզմբոց է:

ՄԻՀՐԱՆ. Ոչինչ, ոչինչ... հը՞, աղայ ես թէ աղջիկ:

ՅՈՒԼՎ. Ոչ մէկն էլ չեմ:

ՄԻՀՐԱՆ. Վահ, միթէ դեռ չես գնացել:

ՅՈՒԼՎ. Գնալը գնացել եմ, բայց...

ՄԻՀՐԱՆ. Բայց....

ՅՈՒԼՎ. Բայց... (ծիծաղում է) հա, հա, հա, հա...

ՄԻՀՐԱՆ. Հը՞... ինչ էս ծիծաղում:

ՅՈՒԼՎ. Եխր ինչպէս չը ծիծաղեմ, երբ որ, հա, հա, հա... ծիծաղելի է... հա, հա, հա, հա....

ՄԻՀՐԱՆ. Չը լինի չի յաջողում:

ՅՈՒԼՎ. Յաջողելը կը յաջողի, եթէ միայն... հա, հա, հա

ՄԻՀՐԱՆ. Եթէ միայն ինչ, ախր է... ինձ սպանելու հալ ունիս,

ՅՈՒԼՎ. Եթէ միայն... հա, հա, հա... երկայն մազեր թողնես, հա, հա, հա... բանաստեղծական մազեր... հա, հա, հա... աղջիկը այդ է պահանջում հա, հա, հա...

ՄԻՀՐԱՆ. Եւ իրաւունք ունի... որովհետև...

ՅՈՒԼՎ. Որովհետև ինչ, հա, հա, հա...

ՄԻՀՐԱՆ. Որովհետև, ասում եմ, աշխարհիս մէջ բոլոր ընտիր բանաստեղծները, գեղարուեստագէտները և վիպասանները երկայն մազեր են ունեցել, ինչպէս օրինակ (հետզհետէ վրայ տալով) Հայնէն. Բայրօնը, Չիլլէրը, Չէքսպիրը, Պուշկինը, Ալֆօնս Գոյէն, Ալէքսանդր Գիւման, Տարտոսը, (այս միջոցին Յոլակը նրա յիշած անունները մասաներն վրայ համարում է շուտ շուտ):

ՅՈՒԼՎ. (Յանկարծ ընդմիջելով) Վիպտոր Հիւզօն:

ՄԻՀՐԱՆ. Չէ, նա վերջում քաշալ էր:

ՅՈՒԼՎ. Որովհետև ծերացել էր... ասել է թէ պատրոտ ես:

ՄԻՀՐԱՆ. Անմահիս խոնարհ ծառան եմ:

ՅՈՒԼՎ. Եթէ այդպէս է՝ նա քոնն է:

ՄԻՀՐԱՆ. Քո չնորհիւ, այն նա իմն է. միայն քո չնորհիւ, Յոլակ:

ՅՈՒԼՎ. Ինչու իմ չնորհիւ և ոչ քո բանաստեղծութեան, որ միշտ և անդադար կարդում է նա:

ՄԻՀՐԱՆ. Ո՛չ, ո՛չ, քո չնորհիւ միայն: Քո միջնորդութիւնը, որ չը լինէր...

ՅՈՒԼՎ. Այդ իմ պարտքն էր:

ՄԻՀՐԱՆ. Մեծ վեհանճնութիւն քո կողմից:

ՅՈՒԼՎ. Ի՞նչ վեհանճնութիւն:

ՄԻՀՐԱՆ. Չատ վեհմ... ես ամաչում եմ... ես մեղաւոր եմ:

ՅՈՒԼՎ. Չեմ հասկանում:

ՄԻՀՐԱՆ. Բայց ես դիտեմ, թէ ես ինքս էի, որ լրագրը-
ներում քեզ շարունակ պախարակում էի, ժողովրդի տղրուկ
հռչակելով, վամպիր անուանելով և այլն. բայց այսօր իմ բոլոր
արածներին դէմ դու վճարում ես անասման վեհանձնու-
թեամբ... վեհանձնութիւն, որից զուրկ եմ ես գլխովին, այն,
զուրկ: Բայց բանաստեղծական վառ երևակայութիւնս է մեղա-
ւոր... կը քաւեմ, այն, կը քաւեմ ես իմ հին մեղքերը...
դու վամպիր չես, դու ժողովրդի չը ճանաչած բարերար հայրն
ես, դու Աստուածանից ուղարկուած միակ պաշտպանն ես մեր
տառապեալ ժողովրդի, որ...

ՅՈՒՆՎ. (Կողմը) Սկսեց. (Նրան) ի՞նչ ես ասում, Միհրան:

ՄԻՀՐԱՆ. Ես երևակայում էի, որ իմ թշնամիներն մէջ
դու ես առաջինը... ախ, ուր էր թէ՛ ես կարկամէի այս բոլակս:

ՅՈՒՆՎ. Ի՞նչ աւելորդ խօսքեր են:

ՄԻՀՐԱՆ. Ո՛չ, ո՛չ, սիրելի բարեկամ, ոտից ցզուլս մեղաւոր
եմ. (ընկնում է նրա ոտները) ներիր ինձ, ներիր, հրեշտակդ
իմ, ես քեզ դաւաճանել եմ, ամբաստանել... այսուհետեւ ես
կը հռչակեմ քո անունը իմ բանաստեղծութիւնների մէջ...
դու կը լինիս իմ իղէալը մինչև կեանքիս վերջը:

ՅՈՒՆՎ. Վեր կաց, վեր կաց, Միհրան, ամօթ է:

ՄԻՀՐԱՆ. (Վերկենալով) Այն, ամօթ, բլբլ ամօթ ինձ
համար, որ չը կարողացայ ճանաչել իմ մտերիմ բարեկամի
պարզ ու անխարդախ սիրտը. (կրկին ընկնելով նրա ոտները)
աղաչում եմ, Յոլակ, ներիր ինձ... ներիր քո անառակ եղբորը:

ՅՈՒՆՎ. (Վերկացնելով) Բաւական է, բաւական, եթէ
դու այդպիսի բաներ ես անելու, կերթամ, կը հեռանամ:

ՄԻՀՐԱՆ. Իսկ ես ինձ կը մահացնեմ, եթէ չը ներես:

ՅՈՒՆՎ. Ես վազուց եմ ներել... մոռացել անցեալը:

ՄԻՀՐԱՆ. Ո՛հ, օրինակելի՛ մարդ, անզուգական բարե-
բար... Անմամնիցս երիցս անմամն բարեկամ:

ՅՈՒՆՎ. Լսու, բաւական է, (կողմը) ժամանակ է սկսելու.

(Նրան) առ, առ, այս նամակը, կարդա և պատասխանը պատ-
րաստիր:... Փոքր յետոյ ես կը գամ և կը տանեմ յանձնելու
օրիորդին, մնաս բարեաւ:

ՄԻՀՐԱՆ. Դու նամակ էլ ես բերել օրիորդից: Ո՛հ, բազ-
մապատկուեցան բանաստեղծական խանդն ու աւիւնն իմ մէջ...
գուտրիկ տէմաներն իրար յաջորդում են մտքիս մէջ...
բայց ուշ ու միտքս ինձ կարծես պիտի դաւաճանեն. (գլու-
խը ընկնելով) ես... ես... ուշաթափում եմ, Յոլակ...
(ընկնելով նրա վրայ) կորցնում եմ ինձ:

ՅՈՒՆՎ. Պօետ, մի շփոթուիր, մի կորցնիր քեզ... զգաս-
տացիր, եթէ ոչ՝ ամեն ինչ կսրած է:

ՄԻՀՐԱՆ. Այն, վտանգաւոր դրութիւն... նախանձելի և
աննախանձելի... ցանկալի և ոչ ցանկալի...

ՅՈՒՆՎ. Ուշքի եկ, Միհրան, պատրաստիր, նա անհամբեր
սպասում է, ցտեսութիւն, ես գնում եմ:

ՄԻՀՐԱՆ. Բայց ո՛չ, կաց, Յոլակս, կաց, ես խելոյն պա-
տասխանը կը պատրաստեմ:

ՅՈՒՆՎ. Ո՛չ, արգելք չեմ ուզում լինել: Այդպիսի ժամա-
նակ բանաստեղծը պէտք է միայնութիւն որոնէ:

ՄԻՀՐԱՆ. Արգանք:

ՅՈՒՆՎ. Ուրեմն ցտեսութիւն:

ՄԻՀՐԱՆ. Բայց սպասիր կարգամ քո ներկայութեամբ:

ՅՈՒՆՎ. Քաւ լիցի, ես իրաւունք չեմ համարում ինձ:

ՄԻՀՐԱՆ. Ես ինկում եմ:

ՅՈՒՆՎ. Չեմ կարող:

ՄԻՀՐԱՆ. Աղերսում եմ:

ՅՈՒՆՎ. Իզո՛ւր:

ՄԻՀՐԱՆ. Պաղատում եմ:

ՅՈՒՆՎ. Երբէք:

ՄԻՀՐԱՆ. Ոտքերդ ընկած... (ուզում է չոքել):

ՅՈՒԱԿ. (2ը թողնելով) Եթէ դարձեալ կը շարունակեմ...

ՄԻՀՐԱՆ. Կրկին կը խնդրեմ:

ՅՈՒԱԿ. Կը նեղանամ:

ՄԻՀՐԱՆ. Կրկին կը սղագատեմ, կ'ազաչեմ, կ'արտասուեմ, կը լամ, կը փարիմ վզովդ:

ՅՈՒԱԿ. Որ ինչ անեմ:

ՄԻՀՐԱՆ. Որ մնաս...

ՅՈՒԱԿ. Ինձ մօտ կարգաս...

ՄԻՀՐԱՆ. Այո:

ՅՈՒԱԿ. Ո՛չ, ուրիշի գաղտնիքների մէջ մտնելու սովորութիւն չունիմ, եթէ մնամ այլևս չեմ գալ յաւիտեան:

ՄԻՀՐԱՆ. Անողորքելի Յորակի, զինն ուրեմն. այո, զինն, բայց շուտ եկ:

ՅՈՒԱԿ. Ատացի որ կը գամ:

ՄԻՀՐԱՆ. Այո, շուտ եկ, ես անհամբեր կըստասեմ:

ՅՈՒԱԿ. Սղասիր:

ՄԻՀՐԱՆ. Մի ժամից յետոյ սղատբաստ կը լինի:

ՅՈՒԱԿ. Լաւ, կը գամ:

ՄԻՀՐԱՆ. Ա՛խ ինչ եմ ասում, երեք քառորդ ժամից յետոյ:

ՅՈՒԱԿ. Այտեղ կը լինիմ:

ՄԻՀՐԱՆ. Կէս ժամից:

ՅՈՒԱԿ. Կէս ժամից:

ՄԻՀՐԱՆ. Քառորդից յետոյ:

ՅՈՒԱԿ. Քառորդից յետոյ կը գամ:

ՄԻՀՐԱՆ. Տասն րոպէ միայն՝ և ինձ բաւական է:

ՅՈՒԱԿ. Աւելի լաւ:

ՄԻՀՐԱՆ. Յինդ րոպէն էլ հերիք է:

ՅՈՒԱԿ. Եւս առանել շատ լաւ:

ՄԻՀՐԱՆ. Թէկուզ մի րոպէից յետոյ:

ՅՈՒԱԿ. Ուրեմն իսկոյն յետ կը գամ, ցտեսութիւն (զնում է):

ՄԻՀՐԱՆ. (Յետեւից) Գնացի՛ր, իսկոյն, իսկոյն յետ արի, չ'ուշանաս:

ՅՈՒԱԿ. (Գոնից) Լաւ, չեմ ուշանայ, միւս սենեակում կըստասեմ:

ՄԻՀՐԱՆ. (Նամակը քննում է եւ սկսում է կարդալ) «Սիրելի Միհրան, մօտիկ ապագայի ընկեր»:

Ո՛հ, ինչ գողարիկ խօսքեր, ճուման զնմանն սիրէ», ես բանաստեղծ, իսկ նա բանաստեղծուհի, երեակայում եմ, թէ ինչ կրակի կտոր է լինելու մեր ապագայ ժառանգը կամ ժառանգուհին: (Հարունակելով է) «Մեր երկօքիս անդուգական բարեկամ Յորակի ձեռքով ուղարկելով նամակս, նրա բերանով էլ յայտնում եմ միակ ցանկութիւնս ու պայմանս...»:

ՅՈՒԱԿ. (Ներս զայրով) Ահա և ես:

ՄԻՀՐԱՆ. Բարով, հազար բարի, իսկոյն, իսկոյն:

ՅՈՒԱԿ. Պատասխանը:

ՄԻՀՐԱՆ. Այս րոպէին, կաց նամակը վերջացնեմ:

ՅՈՒԱԿ. Ուրեմն ցտեսութիւն (զնում է):

ՄԻՀՐԱՆ. Իսկոյն, Իսկոյն, (Հարունակելով) «Առաջարկութիւնդ կը յարգեմ, եթէ պայմանս ֆատարես: Կը ցանկանայի որ բանաստեղծական հանճարիդ ու տաղանդիդ համապատասխանէին նաև հերարձակ և զանդրահեր բանաստեղծական գլուխդ: Անհամբեր սպասելով երկտողիս պատասխանին, մնամ միշտ բոյգ Աննման»:

(Համբուրելով նամակը) Անպատճառ, սիրելի Աննմանս, անպատճառ:

ՅՈՒԱԿ. (Ներս զայրով) Պատրաստ է:

ՄԻՀՐԱՆ. Ա՛հ, դո՛ւ ես, իսկոյն, իսկոյն...

ՅՈՒԱԿ. Մի րոպէից շատ անցաւ:

ՄԻՀՐԱՆ. Ներքը, կազաչեմ, այս րոպէիս, այս վայրկենիս:

ՅՈՒԱԿ. Յտեսութիւն. (զնում է):

ՄԻՀՐԱՆ. (Յետեւից) Այո, ցտեսութիւն, բայց շատ չ'ուշանաս... Յինդ րոպէից յետոյ: Պէտք է շտապել. (նստում է

զրասեղանի մօտ): Աննաման և Միհրան... երկուսն էլ նոյնահնչիւն, ս՛հ, բնութեան հրաշալիք... ս՛հ բանաստեղծութիւն... դու մուսաների քաղցրահնչիւն մեղեդի, ահա գրիչս առնում եմ... օրհնիր իմ վաստակս և թող շափազանց բուռն խանդս իւր բաժինը հանէ նախ Յոլակիս — իսկ ապա հոգւոյս հատորին — գեղեցկուհիների թագն ու պսակ Աննամանիս... *երգում է*):

Ընկեր եմ ասում, ապտուածալիս,
ճշմարիտ ընկեր և այլն:

ՅՈՒԱԿ. (Ներս գալով) Այժմ, իհարկէ, կարող եմ ստանալ:
ՄԻՀՐԱՆ. Պատասխանը...

ՅՈՒԱԿ. Այո, 5 թուղէն անցաւ:

ՄԻՀՐԱՆ. Ա՛խ, ներքի, սիրելի բարեկամ, բոլորովին յափշտակուած... հէնց այժմ կըսկսեմ պատասխանել: 10 թուղէից յետոյ պատրաստ կը լինի, (Յոլակը գնում է): Սկսենք, ամօթ է, (սկսում է գրել, բարձրաձայն արտասանելով գրածը).

«2օն առ հատընտիր և անդուզական ընկեր իմ Յոլակ».

Հիանալի դուրս եկաւ: Յոլակ... ահ... ահ... ահ... այո, ալով վերջացնենք: Տեսնենք ի՛նչ խօսքեր կան. *մտնելով ճակատը*) եկան, իրար յետևից, եկան... փայլակ, արեգակ, լուսնեակ, դիմակ, դմակ, դանակ, թմանար. արդանակ, գլանակ, մօծակ, կարկանդակ. Աշտարակ, աշտանակ, վտակ, գետակ, առուակ, սահնակ, աւազակ, անդանակ, աւանակ... բաւական է սկսեմ... (ցածր եղանակում է «Մեր հայրենիքի» եղանակը եւ ապա գրում շարադրածը՝ կարդալով բարձրաձայն).

Յոլակ, գէմբդ փայլակ Յոլակ,
Փայլում ինչպէս արեգակ.

Երեսիս շեմ դըրել դիմակ,
Ինձ չը մօրթես անդանակ:

Չի՛կ... հիանալի է. բայց բաւական չէ, սկսենք, երկրորդ տունը. —

Մեղայ, բիւր մեղայ, Յոլակ ջան,
Յուրբիդ մատաղ է Միհրան,

Որին տուիր իւր Աննաման,
Մեղայ, մեղայ, Յոլակ ջան:

Հուր և կլրակ թափուեց գրչիցս մի թուղէում: Այժմ Աննամանիս անունով, բայց անպատճառ, «Երբ ալեկօժի» եղանակով, այո, այո, իր սիրած երգն է: Մ՛ն ուրեմն ընդ առաջ շարժիր, ս՛ղ իմ գրիչ սպտուական:

Երբ, Աննաման դու գեղեցիկ,
Իմ մաղերը երկարի,
Արգելքները վերանալով
Սիրող ինձի պատկանի:

Առապասելի յառաջագիծութիւն... երգենք, տեսնենք ի՛նչպէս է դուրս գալիս (սկսում է երգել, մտնում է Յոլակը):

ՅՈՒԱԿ. Այժմ յուսամ թէ...

ՄԻՀՐԱՆ. Վատ ժամանակ եկար, իսկոյն, Յոլակ ջան...

Քիչ էլ սպասիր ու կաւարտեմ, յատուկ ներողութիւն...

ՅՈՒԱԿ. Ոչինչ, ոչինչ, շարունակիր:

ՄԻՀՐԱՆ. Այո, Յոլակ, 15 թուղէից յետոյ պատրաստ կը լինի... բիւր անգամ ներողութիւն (Յոլակը գնում է) որտեղ մնացի... հա. — Արգելքները վերանալով՝ սիրող ինձի պատկանի. —

Բանաստեղծիս բուռն խանդը
Վառ բորբոքուած քո սիրով
Քանի գնում, վառում է ինձ,

ՄԻՋՐԱՆ. (Դրսում՝ ոտների ձայն է լսում) Սուս՝ս՝ս...
տես սի եկաւ:

ԳԱԻԻԹ. Ե՛ս, էս սնց եկան, շիմացայ. էս սահաթիս, ազա.
(գնում է դուրս):

ՄԻՋՐԱՆ. Ո՛վ պէտք է լինի... (Դաւիթը ներս է գալիս) հը՛, սի էր:

ԳԱԻԻԹ. Թորոսն էր ազա... մի գիր էր բերել ու մի շուշա... սու ազա ջան (տալիս է):

ՄԻՋՐԱՆ. Ինքն ի՛նչ եզաւ:

ԳԱԻԻԹ. Զատ վաղ էր, վնաց, ազա ջան:

ՄԻՋՐԱՆ. Լաւ, գէհ, դու վնաս դուրսն սպասիր. թէ մարդ գալիս լինի՝ շուտ արի ինձ իմաց արա:

ԳԱԻԻԹ. Բաշուտա ազա. (գնում է):

ՄԻՋՐԱՆ. (Նայելով ծրարին) Յոլակի ձեռքն է, ի՛նչ պէտք է լինի. (ըսնում, կարդում է) «Սիրելի՛ Միհրան, աչքդ լո՛յս, այս երեկոյ թէյի ենք հրաւիրուած. Աննամանի մօտ՝ ես եւ դու. իսկոյն պատրաստուիր: Սրա հետ ուղարկում եմ եւ մի շիշ, որի մասին կարդա՛ ծրարիս մէջ գետեղած Աննամանի նամակում, ես գործով գնացի սուղը... իսկոյն կը վերադառնամ: Յոլակ:»—Ո՛վ երջանկութի՛ւն... սիրելի Յոլակ, աղիւ՛ւ բարեկամ... բայց տեսնենք Աննաման ի՛նչ է գրում. (ընում կարդում է) «Հոգոյս հատոր դու Միհրան, նամակիս պատասխանին չսպասելով՝ հաճեցրի հօրս եւ խնդրում եմ պ. Յոլակի հետ շնորհ բերել երեկոյեան մեզ մօտ թէյի: Ուղարկում եմ մի շիշ անուշահոտ Элексиръ Melange. — մագերը երկայնացնելու դեղ է դա, իսկոյն քսիր մագերիդ, բեխերիդ եւ միրքիդ... Հետգնտէ գործածելով՝ կարճ միջոցի մէջ մագերը կ'երկարին որպէս քանաստեղծի մագեր: Լսեցի 'ի պատասխան նամակիս մի գեղեցիկ քանաստեղծութիւն ես գրել, անհամբեր սպասում եմ մօտս կարդալու: Աննամանդ»:

Ո՛հ որչա՛փ հողատար սիրտ ունի նա... իսկոյն, իսկոյն կօծեմ մագերս քու անուշահոտ գեղով... իսկոյն կը պատրաստուեմ... (կանչում է) Գաւիթ, Գաւիթ...

ԳԱԻԻԹ. (ներս գալով) Էստեղ եմ, ազա:

ՄԻՋՐԱՆ. Մ'նս այստեղ ե եթէ Յոլակը կը գայ՝ ասա թող այստեղ սպասի, մինչև ես դուրս գամ... դեռեմ եմ չորերս փոխելու:

ԳԱԻԻԹ. Լաւ, ազա ջան:

ՄԻՋՐԱՆ. Եթէ ուրիշ մարդ գալու լինի՝ չ'ընդունես:

ԳԱԻԻԹ. Զատ լաւ:

ՄԻՋՐԱՆ. Ուրիշի համար տանը չեմ:

ԳԱԻԻԹ. Լաւ, ազա ջան, լաւ:

ՄԻՋՐԱՆ. Ուշքդ վրէժ պահիր, ականջդ բաց:

ԳԱԻԻԹ. Ուշքս վրէժս ա, ազա, ականջս էլ բաց, դու միամիտ վնա բանիդ: (Միհրանը գնում է):

Տ Ե Ս Ի Լ Ը.

ԳԱԻԻԹ, ՅԵՏՈՅ ՅՈՒԱԿ ՈՒ ՄԻՋՐԱՆ.

ԳԱԻԻԹ. Վալլահ ըստեղ մի բան կայ... ամա հըլա չեմ հասկանում... բէլինս չի մտնում: Յոլակ աղէն լաւ խարեց... ըսկի տեղից ժած չի եկել... հրէն դուսը թախ ա կացել... գիրն ու շուշէն էլ, խոստովանք պահէր՝ նա տուեց... ասա աղիդ կասես, որ Թորոսն ա բերել... մին մանէթ փէշքաշ էլ նա տուեց... ինչ կուզի ըլնի՛ ես իմ մանէթի տէրն եմ... ջհանդամը, ում գրուխը կը ցաւի՝ թող ցաւի, մէջն ինչ ունիմ: Գնամ տեսնեմ ի՛նչ ըլաւ (գնում է դուրս, դուռը քանայիս երեսում է Յոլակի գլուխը):

ՅՈՒԱԿ. Հը՛, սրտեղ է... սուր վնաց:

ԳԱԻԻԹ. Ներսի օթախումն ա, ազա:

ՅՈՒԱԿ. Զուշէն ի՛նչ արաւ:

ԳԱԻԻԹ. Հետը ներս տարաւ:

ՅՈՒԱԿ. Լաւ, դէ՛հ դու գուրս արի:

ԳԱԻԻԹ. Ո՛նց որ կուզես ազա, (Դուրս է գնում՝ Յոլակը ներս է գալիս):

ՅՈՒԱԿ. Մեր ողորմելի բանաստեղծը կարծում է, որ իր ստացած կեղծ նամակները յիրաւի Աննամանիցն են... ապուշը չը զիտէ, որ նա բանից երբէք տեղեկութիւն չունի և իր անունն անգամ չի ուզում լսել: Մեծ ախորժակով սպասելիս կը լինի, որ երեկոցեան նրա մօտ թէյ խմի... հօրս ցաւը կը լամես դու... Մօտեցաւ ժամը... հէնց հիմի դու կըստանաս քս ըտըր ավեղցիկից թղթակցութիւնների պատասխանը... պատասխան՝ որ մինչև գերեզմանի չես մօռանալ և այնուհետև վերմակիդ համեմատ կը ձգես սորդ... ողորմելի թշուառական... ինքնակոչ բանաստեղծ... (նայելով դէպի Միհրանի մտած սենեակը) բայց ինչ շատ է ուշանում... միթէ դեռ չէ...

ՄԻՀՐԱՆ. (Ներսի սենեակից) Վայ իմ արևին... էս ինչ եղաւ... պղտուեցի... օգնեցէք... օգնեցէք... Դաւիթ... Դաւիթ...

ՅՈՒԱԿ. Melange-էն ներդործել է, (Դաւիթը ներս է գալիս) քեզ պահիր... չը ծիծաղես՝ թէ չէ հոգիդ կը հանեմ, (դէպի ներս) ինչ է եղել, Միհրան, ինչ խաբար է:

ՄԻՀՐԱՆ. (Ներսից) Դու ես, ՚ի սէր Աստծոյ օգնութեան հասիր, Յոլակ, այս ինչ ղծբախտութիւն էր, Տէր Աստուած:

ՅՈՒԱԿ. Եկայ... մի վախիր (ներս է փախչում):

ԳԱԻԻԹ. Ի՛նչ պրտի բլնի... մարդ իմանայ:

ՅՈՒԱԿ. (Ներսից) Վայ քօռանամ ես, ներս արի, ներս, Դաւիթ. (Դաւիթը ներս է գնում և երկուսով Միհրանի ձեռքից աջ և ձախ կողմերից ընծած դուրս են ընթում գլխի մագերը, միջուրը և քեխերը ըտըրովին թափուած: Դաւիթը գլուխը մի կողմը թերած կուռ ու ձիգ է լինում, որ իրան պահի և չըծիծաղի): էս ինչ բան է, մի սաս էէ,

Միհրան, չեմ հասկանում:

ՄԻՀՐԱՆ. Բայց այդ անկարելի բան է... անպատճառ ապտեկումն են սխալուել... ես դատարանով կը պահանջեմ, հոգիները կը հանեմ... (Դաւիթը, որ շարունակ օրօրում ևս իրան գնալով էր՝ չի կարողանում դիմանալ և թունդ ծիծաղում է) ինչ ես ծիծաղում, սօ դետինը մտած:

ԳԱԻԻԹ. Վալլահ, ազա, չը կարացի պահեմ, բիրդան դուրս պրծաւ, հա, հա, հա, հա...

ՅՈՒԱԿ. Հա, հա, հա, հա...

ՄԻՀՐԱՆ. Չօռ ու ցաւ... ինչ էք հահուում:

ՅՈՒԱԿ. (Սեղանի վրայից հայելին վերցնում և մօտեցնում է Միհրանին) Տես ախր էէ... մնց չը ծիծաղենք, թէ կարող ես՝ դու էլ մի ծիծաղի, հա, հա, հա...

ՄԻՀՐԱՆ. (Իրան պատկերը հայելու մէջ տեսնելով)

Դրուստ, էս ինչ այլակերպ բան եմ եղել սօ:

ՅՈՒԱԿ. Հա, հա, հա...

ԳԱԻԻԹ. (Յոյց տալով Յոլակի վրա) Հըլա երես ունի ծիծաղում էլ ա... Ամա ըսկի ըսէնց եարամազ դալլաք չի էլնի հա, հա, հա...

(Տեսարան).

Վ ա Ր ա զ ո յ ր .

1872-1873. Die ...
 1873-1874. Die ...
 1874-1875. Die ...
 1875-1876. Die ...
 1876-1877. Die ...
 1877-1878. Die ...
 1878-1879. Die ...
 1879-1880. Die ...
 1880-1881. Die ...
 1881-1882. Die ...
 1882-1883. Die ...
 1883-1884. Die ...
 1884-1885. Die ...
 1885-1886. Die ...
 1886-1887. Die ...
 1887-1888. Die ...
 1888-1889. Die ...
 1889-1890. Die ...
 1890-1891. Die ...
 1891-1892. Die ...
 1892-1893. Die ...
 1893-1894. Die ...
 1894-1895. Die ...
 1895-1896. Die ...
 1896-1897. Die ...
 1897-1898. Die ...
 1898-1899. Die ...
 1899-1900. Die ...
 1900-1901. Die ...
 1901-1902. Die ...
 1902-1903. Die ...
 1903-1904. Die ...
 1904-1905. Die ...
 1905-1906. Die ...
 1906-1907. Die ...
 1907-1908. Die ...
 1908-1909. Die ...
 1909-1910. Die ...
 1910-1911. Die ...
 1911-1912. Die ...
 1912-1913. Die ...
 1913-1914. Die ...
 1914-1915. Die ...
 1915-1916. Die ...
 1916-1917. Die ...
 1917-1918. Die ...
 1918-1919. Die ...
 1919-1920. Die ...
 1920-1921. Die ...
 1921-1922. Die ...
 1922-1923. Die ...
 1923-1924. Die ...
 1924-1925. Die ...
 1925-1926. Die ...
 1926-1927. Die ...
 1927-1928. Die ...
 1928-1929. Die ...
 1929-1930. Die ...
 1930-1931. Die ...
 1931-1932. Die ...
 1932-1933. Die ...
 1933-1934. Die ...
 1934-1935. Die ...
 1935-1936. Die ...
 1936-1937. Die ...
 1937-1938. Die ...
 1938-1939. Die ...
 1939-1940. Die ...
 1940-1941. Die ...
 1941-1942. Die ...
 1942-1943. Die ...
 1943-1944. Die ...
 1944-1945. Die ...
 1945-1946. Die ...
 1946-1947. Die ...
 1947-1948. Die ...
 1948-1949. Die ...
 1949-1950. Die ...
 1950-1951. Die ...
 1951-1952. Die ...
 1952-1953. Die ...
 1953-1954. Die ...
 1954-1955. Die ...
 1955-1956. Die ...
 1956-1957. Die ...
 1957-1958. Die ...
 1958-1959. Die ...
 1959-1960. Die ...
 1960-1961. Die ...
 1961-1962. Die ...
 1962-1963. Die ...
 1963-1964. Die ...
 1964-1965. Die ...
 1965-1966. Die ...
 1966-1967. Die ...
 1967-1968. Die ...
 1968-1969. Die ...
 1969-1970. Die ...
 1970-1971. Die ...
 1971-1972. Die ...
 1972-1973. Die ...
 1973-1974. Die ...
 1974-1975. Die ...
 1975-1976. Die ...
 1976-1977. Die ...
 1977-1978. Die ...
 1978-1979. Die ...
 1979-1980. Die ...
 1980-1981. Die ...
 1981-1982. Die ...
 1982-1983. Die ...
 1983-1984. Die ...
 1984-1985. Die ...
 1985-1986. Die ...
 1986-1987. Die ...
 1987-1988. Die ...
 1988-1989. Die ...
 1989-1990. Die ...
 1990-1991. Die ...
 1991-1992. Die ...
 1992-1993. Die ...
 1993-1994. Die ...
 1994-1995. Die ...
 1995-1996. Die ...
 1996-1997. Die ...
 1997-1998. Die ...
 1998-1999. Die ...
 1999-2000. Die ...
 2000-2001. Die ...
 2001-2002. Die ...
 2002-2003. Die ...
 2003-2004. Die ...
 2004-2005. Die ...
 2005-2006. Die ...
 2006-2007. Die ...
 2007-2008. Die ...
 2008-2009. Die ...
 2009-2010. Die ...
 2010-2011. Die ...
 2011-2012. Die ...
 2012-2013. Die ...
 2013-2014. Die ...
 2014-2015. Die ...
 2015-2016. Die ...
 2016-2017. Die ...
 2017-2018. Die ...
 2018-2019. Die ...
 2019-2020. Die ...
 2020-2021. Die ...
 2021-2022. Die ...
 2022-2023. Die ...
 2023-2024. Die ...
 2024-2025. Die ...

18858

1 13-2680a

ՄԵՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Դասագիրքը գծագրութեան, (բ. տիպ.) զինն է	50 կոպ.
2. Սկզբունք երկրաչափութեան (Դիստերվէզի)	40 "
3. Վայելչագրութեան դասաւանդութեան եղանակը.	20 "
4. Հայկական գեղագրութիւն (լ. տիպ.)	30 "
5. Օժանդակ կրթութիւններ գեղագրութեան,	3 "
6. «Փառնակէս» Գրականական երեկոյ, վօդ. մի արար.	20 "
7. " 200000, վօդ. մի արար. բ. բարեփ. ապագր.	40 "
8. " Բանաստեղծ, վօդ. մի ար. բ. բարեփ. ապագր.	40 "
9. " «Նիսիա», վօդ. մի արարուած	40 "
10. Уроки Чистописания для дѣтей	25 "
11. Карта Чистописания (փոքրատառեր)	10 "
12. " " (գլխագրեր)	10 "

Պ Ա Ն Ե Ս Տ Ն Է

Երեան. — Գրավաճառանոց Պետրոս Յովհաննիսեանի
 Տիփլիս. — " Գեղարտնական

Գումարով գնողները համար զիջումն կրլինի:

Տպագրութեան համար պատրաստ են.

- 1) „Թէ մէկ էլ“.—Ծաղրական պատկեր.
- 2) „Ակամա ուհի“ վօդ. 3 արարուած.
- 3) Ընտրութիւններ“ կօմ. 3 արար.
- 4) Новые образы черчения.

Ծանօթութիւն. Հուտով մամուլին կը յանձնուի „Գրականական երեկոյ“ կերպարանափոխ եղած և երկու արարուածի վերածուած:

2013

